

Kenniscentrum
Zorginnovatie

Start evaluatieonderzoek van 'Families': een ondersteunende interventie voor wie met de hele familie zorgt voor een naaste met dementie

Op maandag 9 februari vond in Huis van de Wijk 't Klooster op het Afrikaanderplein in Rotterdam de startbijeenkomst plaats van het evaluatieonderzoek van de interventie 'Families'. 'Families' is voorlichting en begeleiding op maat aan mensen die met de hele familie zorgen voor een naaste met dementie. Mantelzorgers worden ondersteund door de draagkracht van het hele familiesysteem te vergroten. Door zorgorganisatie Laurens in Rotterdam wordt 'Families' sinds enkele jaren aangeboden aan families met een migratieachtergrond. Kenniscentrum Zorginnovatie van Hogeschool Rotterdam gaat een evaluatieonderzoek doen naar 'Families' en samen met Laurens de interventie doorontwikkelen en overdraagbaar maken zodat deze door meer zorg- en welzijnsorganisaties kan worden ingezet. Verschillende professionals in zorg en welzijn die in hun praktijk te maken hebben met de doelgroep waren aanwezig bij de startbijeenkomst. Doel van de bijeenkomst was tweeledig: informeren over de interventie 'Families' en het evaluatieonderzoek en anderzijds de wijze waarop professionals in zorg en welzijn mee kunnen doen.

Een terugblik op de startbijeenkomst

Betty Birkenhäger, specialist ouderengeneeskunde en AnnaMaria Sherwood, verpleegkundig specialist ouderen vertelden over de achtergronden en werkwijze van 'Families'. Vanaf 2023 geven zij samen de cursus 'Families'. Aanleiding was dat mantelzorgers van naasten met dementie met een migratieachtergrond nauwelijks gebruik maken van mantelzorgondersteuning. Zo komen zij niet naar de cursusweek voor mantelzorgers [Beter Thuis met Dementie](#) die Betty al jaren organiseert. Mensen met dementie met een migratieachtergrond worden meestal thuis door de familie verzorgd en die zorg is ingrijpend, ook als de familie dat samen doet. Uit [onderzoek](#) onder andere van Marina Jonkers en In de praktijk blijkt dat mantelzorgers van migrantenouderen met dementie wel degelijk behoeften hebben aan ondersteuning maar het regulier aanbod sluit niet aan bij de hele familie. Daarom is 'Families' gestart. 'Families' is een verkorte versie van de bewezen effectieve interventie

['New York University Caregiver Intervention \(NYUCI\)](#) in de VS die is gericht op het hele informele zorgsysteem. Het traject in 'Families' bestaat meestal uit zo'n drie gesprekken; een inventariserend gesprek met de centrale mantelzorger en daarna met alle mantelzorgers in de familie waarbij de inhoud aansluit op hun behoeften. Onderwerpen zijn vaak: informatie over dementie, vaardigheden om adequaat met degene met dementie om te gaan, goede communicatie onderling en voorlichting over voorzieningen. Er zijn nu 43 families bereikt met divers achtergronden.

Marina Jonkers, onderzoeker bij Hogeschool Rotterdam vertelde daarna over het evaluatieonderzoek: Deelnemers zijn positief over de interventie maar het is niet bekend wat precies de effecten zijn en wat werkt in de interventie. 'Families' wordt daarom geëvalueerd, verbeterd en opgeschaald. Onderzocht wordt wat de ervaren impact is bij deelnemers op kwaliteit van leven, behoeften, omgaan met de situatie en dementie en op mantelzorgbelasting; wat kritische factoren zijn in de werkwijze, op de impact en voor de implementatie van 'Families' en hoe 'Families' op te nemen in het ondersteuningsaanbod voor mantelzorgers in Rotterdam. De bedoeling is dat meer organisaties 'Families' gaan inzetten bij de ondersteuning van mantelzorgers. Er is nu al veel belangstelling. Bij het evaluatieonderzoek van 'Families' in Rotterdam zal ook een pilot worden betrokken van 'Families' bij ouderenorganisaties in Amsterdam en Leiden. Gedurende het project wordt een training van 'Families' ontwikkeld, uitgezet en in een module beschikbaar gesteld voor zorg- en welzijnsprofessionals. Het project duurt tot november 2027.

Discussie

Na de presentaties vond een discussie plaats met de zaal. Onderwerpen waren zoal:

- Welke professionals kunnen de cursus 'Families' geven? Voorwaardelijk is dat de cursus door twee professionals wordt gegeven die elkaar aanvullen en kennis van en ervaring hebben met dementie (zoals specialist ouderengeneeskunde, gespecialiseerd verpleegkundige ouderen, casemanager, maatschappelijk werkende, POH-ouderen e.a.). Maar ook is nodig: een backup van een professional die deskundig is in familiesystemen voor consultatie; kennen van wijk en sociale kaart m.n. dementiezorg; flexibel en vraaggericht kunnen werken/niet in zorgstand. Het profiel zal verder duidelijk worden in evaluatieonderzoek.
- Professionals die werken met de doelgroep kunnen in principe doorverwijzen. Nu zijn dat vaak geheugenpoli's voor migranten, huisartsen, casemanagers. Van belang is dat professionals breed worden geïnformeerd over de interventie 'Families', het evaluatieonderzoek en de training door coördinatoren of op overleggen zoals van wijkverpleegkundigen, dementieketen, SOCER, OMW/wijkteams, huisartsen.
- De ondersteuningscursus 'Families' is voor mantelzorgers, de persoon met dementie wordt niet persoonlijk betrokken bij de familiebijeenkomsten. Er is al een ondersteuningsaanbod voor mensen met dementie. 'Families' is ook een cognitieve interventie en wordt ook een

cursus genoemd. Daarnaast moeten mantelzorgers vrijuit kunnen praten, hun perspectieven kunnen verschillen met die van de naaste met dementie.

- Hoe houden families die hebben deelgenomen aan de cursus in de praktijk vast wat zij hebben geleerd? Er is nog geen terugkoment maar dat is een overweging om uit te proberen. In de evaluatie zal deze behoefte worden nagevraagd bij mantelzorgers. Dit soort tips zijn welkom en worden meegenomen in de doorontwikkeling van 'Families'.

Meedoen aan 'Families'?

Professionals kunnen mantelzorgers in Rotterdam die met de familie zorgen voor een naaste met dementie (en een migratieachtergrond) doorverwijzen voor deelname aan de cursus 'Families'. Professionals in Rotterdam kunnen zich aanmelden als geïnteresseerde voor de training van de werkwijze 'Families'. Voorjaar 2026 zal de eerste training worden gegeven. De cursus voor mantelzorgers en training voor professionals zijn gratis.

Voorwaarden deelnemen professionals aan training van werkwijze 'Families':

- Bij voorkeur professionals in duo's die al aanvullend samenwerken
- Ruime kennis over- en praktijkervaring met dementie
- Vraaggericht kunnen werken
- Kennis van sociale kaart m.n. dementiezorg

Aanmelden van mantelzorgers voor deelnemen aan cursus of geïnteresseerde professionals in de training bij Claire Meijer, beterthuismetdementie@laurens.nl 06 - 22 49 48 30

Meer informatie

Voor vragen over de interventie 'Families':

Betty Birkenhäger, specialist ouderengeneeskunde Laurens b.birkenhager@laurens.nl

AnnaMaria Sherwood, verpleegkundig specialist ouderen Laurens a.sherwood@laurens.nl

Voor vragen over het evaluatieonderzoek 'Families':

Marina Jonkers, senior onderzoeker Kenniscentrum Zorginnovatie Hogeschool Rotterdam, m.d.j.jonkers@hr.nl

Erica Witkamp, Lector Zorg om Naasten Kenniscentrum Zorginnovatie Hogeschool Rotterdam, f.e.witkamp@hr.nl

Er is een [webpagina](#) van het project waarop meer informatie is te lezen. Daar is ook de PowerPoint presentatie van de startbijeenkomst te vinden bij Resultaten.

Het onderzoeksproject 'Families' wordt gefinancierd door Stichting Theia, Gemeente Rotterdam, Fonds Achterstandswijken Rotterdam en Stichting Zorg in Balans van Laurens:

